

Прибуткове оподаткування страхових компаній в Україні можна ідентифікувати як недосконале. Використання виключно альтернативного податку на доходи створює неринкові переваги для страхування порівняно з іншими конкурентними секторами фінансового ринку, ігнорує інтереси бюджету, не стимулює ефективну страхову та інвестиційну діяльність [3].

Перспективи подальших розробок у цьому напрямку. Таким чином, залучені страховими компаніями вітчизняні та іноземні інвестиційні ресурси необхідно спрямовувати на підвищення якості послуг, розвиток інформаційних технологій, на удосконалення збутової та продуктової політики та у підвищення кваліфікації персоналу. При цьому, слід відзначити, що завадити здійсненню тактичних і стратегічних планів можуть лише ризики, які притаманні вітчизняним страховикам.

Тому, зважаючи на вище зазначене, нагальним питанням є впровадження компаніями дієвої системи ризик-менеджменту, адже багатьом компаніям притаманний ризик недобросовісної конкуренції, недостатності капіталу, неформалізованості бізнес-процесів та втрати частки ринку.

Так, лайффові компанії переймаються, у першу чергу, ризиками недобросовісної конкуренції (33,3 %), знеціненням вартості активів (33,3 %) та відсутності чіткої законодавчої бази зі страхування життя (33,3 %). У той час, як ризикові компанії стурбовані ризиками недостатності капіталу (35,7 %), недобросовісної конкуренції (35,7 %), неформалі-

зованості бізнес-процесів (28,6 %), втрати частки ринку (21,4 %), плинності кадрів та корпоративного управління (по 14,3 %).

Щодо страхових компаній з іноземним капіталом, то вони, насамперед, переймаються мінімізацією ризиків пов'язаних з недобросовісною конкуренцією, з вітчизняним капіталом – неформалізованими бізнес-процесами, недостатністю капіталу та недобросовісною конкуренцією, втратою частки ринку, плинністю кадрів та корпоративним управлінням, (зазначено у порядку пріоритетності). А страховиків, статутні фонди яких мають змішаний капітал, в однаковій мірі хвилюють питання недостатності капіталу, знецінення вартості активів та недобросовісної конкуренції [9].

1. Азаров М. Розвинуте страхування – катализатор економічного зростання / М. Азаров // Національна безпека і оборона. – 2003. – № 6. 2. Страхування: підруч. / [В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич, Р. В. Пікус та ін.]; за ред. В. Д. Базилевича. – К., 2008. 3. Баутов А. Н. Прогнозирование и управление инвестициями страховых организаций на фондовом рынке / А. Н. Баутов // Страхование дело. – 2004. – № 8. 4. Крейдич І. М. Інвестиційна діяльність страхових компаній / І. М. Крейдич // Фондовый рынок. – 2007. – № 48. 5. Сплетухова Ю. А. Страхование: учеб. пособ. / Ю. А. Сплетухова, Е. Ф. Дюжиков. – М., 2004. 6. Словарь страховых терминов / под ред. Е. В. Коломина, В. В. Шахова. – М., 1991. 7. Страхование / [под ред. В. И. Рябикина]. – М., 2006. 8. Страхование право: навч. посіб. / [за ред. Ю. О. Заїки. – К., 2004. 9. Фурман В. М. Страхування: теоретичні засади та стратегія розвитку / В. М. Фурман. – К., 2006. 10. Шинкаренко І. Э. Страхование ответственности: справочник / И. Э. Шинкаренко. – М., 2006. 11. Шихов А. К. Страхование право: учеб. пособ. / Шихов А. К. – М., 2006.

Надійшло до редколегії 04.10.2010

М. Ситницький, канд. екон. наук, асист.

СУПЕРЕЧНОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРОЕКТУ ПОДАТКОВОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Досліджено загальну структуру та визначено суперечливі й перспективні положення проекту Податкового кодексу України, запропоновано напрями їх оптимізації з метою підвищення ефективності вітчизняної фіскальної політики.

The structure, discordant and perspectives principles of the project of Taxation code of Ukraine are researched and the directions of optimization are suggested for the increase of effectiveness of national fiscal policy.

Постановка проблеми. Підвищення ефективності вітчизняної фіскальної політики – актуальна та важлива для України проблема. Це зумовлено глибокими соціально-економічними перетвореннями, які відбулися у процесі проведення несистемних реформ за роки незалежності України, що призвело до відсутності цілісної концепції державної економічної політики, значних диспропорцій в економіці, початку глибокої фінансово-економічної кризи. Невваженість податкової системи держави змусила суб'єктів господарювання зазнати суттєвих втрат у кризові часи, а більшість підприємств була вимушена згорнути свій бізнес унаслідок сильного податкового тиску в умовах рецесії економіки. Ланцюговою реакцією стало гальмування інноваційного розвитку держави та суттєве зниження рівня реальних податкових надходжень. У сучасних умовах, економіка потребує поетапного відновлення впевненими кроками в напрямку розвитку високотехнологічних та експортноорієнтованих галузей. Необхідність реалізації такої програми зумовлює проведення заходів щодо збалансування податкової системи та коригування фіскальної політики шляхом кодифікації нормативно-правової бази, що призведе до соціальної справедливості та простимулює інноваційну модель розвитку держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зазначену проблематику досліджувала значна кількість вітчизняних учених, зокрема: В. Л. Андрущенко, З. С. Варналій, О. Д. Василюк, Д. В. Василичев,

Л. В. Голишевська, Л. М. Демиденко, І. О. Лютий, П. В. Мельник, В. І. Ревун, А. М. Соколовська, Л. Л. Тарангул, А. Г. Швець, Т. І. Єфименко та ін.

З. С. Варналій у своїх дослідженнях розкриває сутність податкової політики, проблеми її формування й особливості реалізації в Україні та інших країнах; визначає роль податкової політики в імплементації соціальної стратегії держави, регіональні аспекти податкового потенціалу України. Аналізує проблеми та напрями удосконалення елементів системи адміністрування податків, моральні вимоги суспільства до працівників органів ДПС України. Досліджує організаційні й тактичні заходи щодо виявлення податкових злочинів, інформатизацію адміністрування податків і домінуючі податкової політики, організаційно-правове забезпечення електронного оподаткування, проблеми реформування податкової міліції України та співробітництво держав у галузі оподаткування [1].

Роботи професора І. О. Лютого сконцентровані на дослідженні широкого кола проблем пов'язаних з розвитком та перспективами податкової політики України у контексті глибокого аналізу тенденцій та шляхів її оптимізації [3].

Л. В. Голишевська, А. Г. Швець концентрують увагу на дослідженнях сутності стратегічних цілей реформування податкової політики України, через необхідність удосконалення податкової політики України за такими напрямками: підвищення ефективності системи адміністрування; вдосконалення законодавчого

забезпечення податкової системи шляхом розробки і прийняття Податкового кодексу України; детінізація економіки та боротьба з корупцією в системі адміністрування податків шляхом посилення кримінальної відповідальності за ухилення від сплати податків та корупцію у системі державних органів влади; реформування спрощеної системи; реформування системи відрахувань до фондів соціального страхування шляхом запровадження єдиного соціального податку.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. Враховуючи значні здобутки вітчизняних вчених у дослідженні вказаної проблеми, низка питань щодо реформування податкової політики України є дискусійними і потребують додаткових досліджень, зокрема аналіз окремих положень проекту Податкового кодексу України № 7101-1 від 21 вересня 2010 р. (далі Кодекс) на з'ясування можливості їх реалізації у відповідності до реального стану економіки України.

Формулювання завдань та цілей статті. Метою статті є дослідження структури, суперечливих і перспективних положень проекту Податкового кодексу України та розробка напрямів їх оптимізації.

Виклад основного матеріалу. Принцип виваженості у формуванні нормативно-правових актів є домінуючим. Саме такий підхід дає змогу на фаховому рівні створити дієву систему стримувань і противаг, що дозволяє ефективно впроваджувати конкретний регулятивний акт у дію. Відповідно до цього, проект Податкового кодексу України № 7101-1 від 21 вересня 2010 р., який вніс на розгляд у Верховну Раду України Кабінет Міністрів України, також став предметом дискусії широкого кола науковців, експертів, політиків, фахівців різних рівнів та статусів. Такий резонанс був визваний: по-перше, особливою важливістю документу, який фактично торкається життя майже всього населення України, а по-друге, наявністю суперечливих положень відносно їх виконання в реальних умовах функціонування вітчизняної економіки.

Одним з таких суттєвих положень є пропозиція для переважної більшості суб'єктів малого бізнесу ліквідувати спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, що була введена Указом Президента України у 1999 р. за абсолютною більшістю видів економічної діяльності (перелік виключень у проекті Кодексу налічує більше 30 пунктів – пункт 2.1 статті 291 проекту Кодексу). А з січня 2012 р. право на спрощену систему оподаткування також ліквідувати у підприємців, що надають нерегулярні пасажирські транспортні послуги та послуги автомобільного вантажного транспорту. Для тих, хто залишиться на спрощеній системі оподаткування, обліку та звітності за дозволеними видами економічної діяльності (ремісництво, перукарство, роздрібна торгівля на ринках та ін.) пропонується:

– ведення повного бухгалтерського обліку на основі первинних бухгалтерських документів та застосування реєстраторів розрахункових операцій відповідно до Закону;

– зменшення верхньої межі обсягу реалізації для спрощеної системи оподаткування з 500 тис. грн до 300 тис. грн на рік;

– збільшення верхньої межі щомісячної границі єдиного податку до 600 грн (для міст з населенням більше 150 тис. чол.), а для тих, хто надає підприємницькі послуги не за адресою свого проживання, збільшення верхньої межі єдиного податку передбачено до 1500 грн на місяць.

– зменшення граничної кількості найманих працівників для спрощеної системи оподаткування з десяти до двох осіб (пункт 1 статті 291 проекту Кодексу);

– виведення з єдиного податку платежів до Пенсійного фонду України та єдиного соціального внеску, який обраховуються відповідно до законодавства і сплачуються додатково. Проте проект Податкового кодексу України ще не ухвалено остаточно, а вже у третьому кварталі 2010 р. уряд зобов'язав (Законі України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" від 8 липня 2010 р.) сплачувати зазначені внески до Пенсійного фонду. Змушені доплачувати навіть ті підприємці, хто перебуває на пенсії. Хто цього не знав і не доплатив, повинен з 21 жовтня 2010 р. сплатити пеню, отже, борг перед державою щоденно зростає і буде стягуватися примусово;

– втрачання права на спрощену систему оподаткування юридичним особам – суб'єктам малого підприємництва (які сьогодні можуть застосовувати єдиний податок або зі сплатою 10 % від обсягу реалізації або 6 % від обсягу реалізації та додатково ПДВ);

– неможливість віднесення платежів юридичних осіб "спрощенці" такими юридичними особами на валові витрати (пункт 1.12 статті 139 проекту Кодексу). Це призводить до дискримінації суб'єктів господарювання за ознакою організаційно-правової форми (юридичні особи та фізичні особи-підприємці), що є порушенням вимог Конституції України (стаття 13) і створює додаткові обмеження у використанні єдиного податку;

– відсутність чітко прописаного і максимально вичерпного порядку визначення "звичайних цін". Цього у проекті Кодексу не зроблено, що свідчить про створення можливостей для свавілля і волюнтаризму з боку чиновників. Податкові органи зможуть диктувати підприємцям ціни купівлі й продажу сировини та матеріалів.

Виходячи з вищевикладених положень проекту Податкового кодексу України, у разі його остаточного прийняття, близько 1,3 млн фізичних осіб-підприємців та більше 100 тис. юридичних осіб мають перейти на загальну систему оподаткування, або "сховатися в тіні". Такі досить жорсткі, заходи можуть призвести до непередбачуваних наслідків і остаточно знищити бізнес значної частини господарюючого населення, що призведе до зменшення надходжень до бюджету і нівелює можливість підвищення соціальних стандартів життя людей.

Класичні науковці зазначають, що для реалізації пріоритетів розвитку податкової політики, держава повинна здійснювати комплекс стимулюючих заходів, які передбачають: зниження податкового тиску, стимулювання інноваційної діяльності, сприяння розвитку малого підприємництва, підвищення фіскальної ефективності податків за рахунок розширення податкової бази, поліпшення адміністрування, зменшення масштабів ухилення від сплати податків, декриміналізація податкового законодавства [1].

У зв'язку з розбалансованістю зазначеного проекту Податкового кодексу висловила свою занепокоєність американська торгівельна палата в Україні та направила лист № 10-491 від 21 вересня 2010 р. до Верховної Ради України, в якому містяться десять головних умов, яких необхідно дотримуватись у Податковому кодексі України:

1. Принцип стабільності податкового законодавства (майбутні податкові зміни, несприятливі для бізнесу, не повинні мати зворотної сили, а майбутні податкові зміни повинні вноситися не менше ніж за 6 місяців до їхнього впровадження).

2. "Період відстрочки" для бізнесу після введення Податкового кодексу в дію, тобто незастосування податкових штрафів протягом розумного строку перед введенням в дію Кодексу для можливості бізнесу пристосуватися до змін.

3. Можливість для бізнесу, в якого є філії або інші підрозділи в Україні, вибрати сплату консолідованого податку на прибуток підприємств щоб спростити податкове адміністрування та визначити справедливо їхню податкову базу.

4. Можливість для прозорого міжнародного бізнесу відносити повністю до валових витрат платежі іноземним постачальникам за роботи, послуги, права інтелектуальної власності (роялті) для уникнення дискримінації міжнародного бізнесу.

5. Введення єдиної ставки податку на доходи фізичних осіб для громадян України та іноземців, які законно проживають в Україні у зв'язку з необхідністю дотримання Європейських стандартів.

6. Чітке положення про несплату податку на прибуток підприємств та податку на додану вартість у випадку корпоративних реорганізацій для спрощення операцій зі злиття та поглинання у країні.

7. Звільнення від сплати податку на додану вартість внесків до статутного фонду українських юридичних осіб для стимулювання інвестицій у країну. Відповідне звільнення від податку на додану вартість за повернення такого внеску у зв'язку з ліквідацією юридичних осіб.

8. Можливість кредиту з податку на додану вартість для бізнесу, що інвестує у виробничі основні фонди для стимулювання інвестицій у країну.

9. Ефективний механізм автоматичного відшкодування податку на додану вартість від держави для всіх добросовісних компаній, що має містити чіткі процедури/критерії незалежно від рішень податкових органів для спрощення податкового адміністрування. Крім того, запровадження штрафів для податкових інспекторів за порушення.

10. Запровадження державою пені для бізнесу за затримку відшкодування/повернення надмірно сплачених податків для застосування принципу взаємної відповідальності бізнесу і держави.

У зазначеному листі також наводяться і десять положень, яких необхідно уникати в Податковому кодексі України, серед яких:

1. Повноваження/права податкових органів, що перевищують ті, які містяться в чинних законах.

2. "Закритий" список оподатковуваних витрат.

3. Нерозумна заборона/обмеження для бізнесу оподатковувати витрати, віднесені до бізнес-діяльності (збитки під час виробництва, зберігання, транспортування; витрати на відрядження, на просування товарів, робіт, послуг та торгових марок; витрати на роботи і послуги, придбані фізичними особами, які сплачують Єдиний податок).

4. Заборона використовувати затрати, які виникають від курсових різниць, утворюваних до введення Податкового кодексу.

5. Обов'язок бізнесу звітувати в податкові органи з постійних/тимчасових різниць між бухгалтерським та податковим обліком. Це надмірний адміністративний тягар, який не має відношення до визначення чинних податкових повноважень.

6. Надмірно складні податкові правила з амортизації.

7. Надмірно складні процедури для підтвердження статусу податкового резидента для іноземних громадян.

8. Необґрунтоване тлумачення спільної діяльності для цілей оподаткування податком на прибуток підприємств та податком на додану вартість.

9. Обмеження можливості запропонованих інвестиційних податкових стимулів лише малим бізнесом.

10. Економічно необґрунтовані високі штрафи за податкові помилки [5].

Згідно з узагальнюючим висновком Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України (від 30 вересня 2010 р.) проект Податкового кодексу за результатами розгляду в першому читанні може бути прийнятий за основу за умови урахування висловлених у висновку зауважень і пропозицій, серед яких основними є:

– зауваження щодо структури Податкового кодексу, яка потребує вдосконалення. Це відображається, по-перше, в тому, що у проекті Кодексу фактично відсутні загальна і особлива частини, що властиво для таких законодавчих актів. По-друге, в тому, що одні його розділи (наприклад, розділ II) поділяються на глави, а інші поділяються безпосередньо на статті. При цьому викликає зауваження розділ II, до якого включені глави під номерами 5, 5-1, 5-2, 5-3, що не властиво для текстів нових законодавчих актів. Разом з цим, нормам розділу II також притаманний загальний характер, у зв'язку з чим доцільно норми цього розділу, який регулює загальні питання адміністрування всіх податків, зборів (обов'язкових платежів), включити до загальної частини Кодексу;

– не відповідає проект Податкового кодексу вимогам законодавчої техніки, які ставляться до структури законопроекту в частині, що стосується поділу його на статті. Це відображається в тому, що багато його статей містять занадто велику кількість (інколи змінюють не пов'язаних) положень, а тому виглядають занадто громіздкими, що ускладнюватиме розуміння їх змісту та застосування на практиці. Така вада притаманна, приміром, статті 153, яка має назву "Оподаткування операцій особливого виду";

– не узгоджується із вимогами вітчизняної законодавчої техніки і запропонована нумерація частин, пунктів та підпунктів;

– у відносинах між платниками податків та органами державної податкової і митної служби проект надає перевагу останнім, наділяючи їх надмірними повноваженнями, які подекуди входять у суперечність з відповідними нормами Конституції України, що визначають загальні засади конституційного ладу, конституційні права та свободи людини і громадянина (статті 1, 3, 8, 19, 24, 30, 31, 32).

З урахуванням експертних висновків та пропозицій Кабінетом Міністрів України був запропонований доопрацьований варіант проекту Податкового кодексу України [4], що складається з дев'ятнадцяти розділів, зокрема присвячених: загальним положенням, адмініструванню податків, зборам (обов'язковим платежам), податку на прибуток підприємств, податку на доходи фізичних осіб, податку на додану вартість, акцизному податку, податку на транспортні засоби, екологічному податку; рентній платі за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзит трубопроводами природного газу та аміаку територією України; рентній платі за нафту, природний газ і газовий конденсат, що видобуваються в Україні, платі за користування надрами; місцевим податкам і зборам, платі за землю, спеціальним податковим режимам; зборам за користування радіочастотним ресурсом України, за спеціальне використання води, за спеціальне використання лісових ресурсів; оподаткуванню платників податків в умовах дії угоди про розподіл продукції; прикінцевим і перехідним положенням.

Висновки. Не відомо яка доля очікує проект Податкового кодексу в другому читанні, але головним питанням залишається не факт його прийняття, а

реальність виконання його положень в сучасних умовах функціонування економіки України. Від цього буде залежати успішність стратегічної концепції розвитку державної фінансової політики в довгостроковій перспективі, головною метою якої є збалансованість економічних інтересів різних верств населення на основі створення "твердого" середнього класу з високими показниками рівня добробуту суспільства.

Перспективи подальших розробок у цьому напрямку. Кон'юнктура ринку свідчить про те, що для підвищення ефективності вітчизняної фінансової політики необхідно: одночасно з прийняттям Кодексу провести амністію капіталів в Україні, щоб позбавити підприємців від ризику націоналізації й експропріації своїх активів; зменшити ставки єдиного соціального внеску в Законі України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" від 8 липня 2010 р. або відтермінувати введення його в дію; кардинально змінити механізм адміністрування ПДВ, запровадивши процедуру автоматичного його відшкодування; за умов реформування спрощеної системи оподаткування надати спеціальні інвестиційні пільги: запровадження на середньострокову перспективу нульової ставки податку для новостворених суб'єктів господарювання з метою залу-

чення інвестицій в оновлення основних засобів, створення додаткових робочих місць; вилучити норми по адмініструванню податків у частині дозволу податковими органами проводити позапланові перевірки без рішення суду та норми, спрямовані на обмеження банківської таємниці, що різко погіршує положення платників податків; встановити прогресивну шкалу оподаткування доходів фізичних осіб у частині оподаткування депозитів та пенсій. Головне, щоб після прийняття Податкового кодексу становище підприємців, як мінімум, не погіршилося, в порівнянні з діючим законодавством.

1. Податкова політика України: стан, проблеми та перспективи: [монографія] / [П. В. Мельник, Л. Л. Тарангул, З. С. Варналія та ін.]; за ред. З. С. Варналія. – К., 2008. 2. Демиденко Л. М. Фінансова політика в забезпеченні соціально-економічного розвитку та конкурентоспроможності вітчизняної промисловості / Л. М. Демиденко, М. В. Ситницький // Конкурентія. Вісник Антимонопольного комітету України. – 2010. – № 3 (38). 3. Лютий І. О. Податкова політика України на сучасному етапі / І. О. Лютий // Фінанси України. – 2008. – № 9. 4. [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://gska2.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=37984. 5. Рекомендації американської торгівельної палати в Україні до проекту Податкового кодексу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tax.38044.org/502>.

Надійшла до редакції 29.10.2010

Л. Названова, асист.

УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ УКРАЇНСЬКИХ КРАНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Висвітлено сутність системи управління конкурентоспроможністю (КСП), описано її складові. Проведено аналіз потенціалу міжнародного співробітництва українських кранобудівних підприємств і надано рекомендації по досягненню конкурентоспроможності на зовнішніх ринках.

In the article the essence of competitiveness management is shown and elements of this systems are described. The analysis of potential of international cooperation of the Ukrainian cranebuilding enterprises is conducted and recommendations on achieving a competitiveness at the international markets are defined.

Постановка проблеми. Розвиток міжнародних економічних відносин у XIX ст. відзначається посиленням глобалізації світових товарних ринків, зокрема ринку машинобудівної продукції. Це водночас поглиблює міжнародний поділ праці, який визначає посилення спеціалізації та розвиток коопераційних засад міжнародного співробітництва. Продукція кранобудування є однією з важливих сфер технологічного експорту України, що відноситься до глобалізованих товарних ринків, і, відповідно, вимагає обґрунтованої маркетингової підтримки в умовах високої конкуренції в межах товарних пропозицій.

Як суб'єкти міжнародних економічних відносин, підприємства України повинні свідомо входити до системи світогосподарських зв'язків з метою як ефективного використання всіх їхніх можливостей, так і підвищення рівня конкурентоспроможності. А тому в сучасному світі як у ринково розвинутих країнах, так і в країнах з перехідною економікою приділяється значна увага використанню адекватних заходів з метою підтримки та розвитку конкурентних переваг на всіх рівнях економічної системи і підвищення міжнародної конкурентоспроможності [1, с. 219–223].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом дослідженню проблем оцінювання конкурентоспроможності підприємств та управління нею присвячено роботи А. Воронкової [2], Ю. Гончарова, С. Купринюк [5], В. Мороз, Ю. Петруні [6], М. Спіріної [7], Д. Черваньова, А. Шнипка [1] та ін.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. Успіх інтернаціоналізованого підприємства в довгостроковій перспективі залежить від системи управління міжнародною конкурентоспроможністю.

Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства – це система забезпечення життєздатності підприємства, за якої забезпечується його інтегрування у світогосподарські структури та ефективне функціонування підприємства як суб'єкта інтернаціоналізованого підприємницької діяльності. Українським підприємствам необхідно прискорити процес створення систем управління конкурентоспроможністю, адаптованих до ринкових відносин, посилити їх стратегічну орієнтацію. Побудова цих систем вимагає вирішення таких науково-методичних і практичних завдань:

- формування концепції управління конкурентним потенціалом підприємства як складним об'єктом діагностики і прогнозування;
- оцінка власних конкурентних переваг;
- удосконалення механізмів управління конкурентоспроможністю, визначення змісту функцій управління тощо;
- визначення методів управління змінами на підприємстві;
- розробка і реалізація стратегії конкурентоспроможності підприємства тощо [2, с. 302–305].

Формулювання завдань та цілей статті. Метою статті є обґрунтування необхідності створення системи управління конкурентоспроможністю українських кранобудівних підприємств, що інтегруються у міжнародний економічний простір шляхом вибору методів оцінювання конкурентоспроможності та формування адекватних ринкових заходів, які забезпечать підприємствам їх конкурентні переваги на зовнішніх ринках.

Виклад основного матеріалу. Одним із методів діагностики конкурентного становища і потенціалу підприємства є аналіз його зовнішнього і внутрішнього середовища. До зовнішнього середовища належать економічні, політико-правові, соціокуль-

© Л. Названова, 2011